



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

לפני כבוד השופטת הבכירה רונית פינצ'וק-אלט

תובע אייל אזולאי
ע"י ב"כ עו"ד אילן בומבך

נגד

נתבעים 1. המועצה הדתית תל אביב יפו
2. הרב אריה לויין
ע"י ב"כ עו"ד שי צפוני

פסק דין

1

2

לפני תביעה על סך 400,000 ₪ בגין פרסום לשון הרע לפי חוק איסור לשון הרע תשכ"ה – 1965.

3

4

5

רקע עובדתי וטענות הצדדים

6

1. התובע, מר אייל שמעון אזולאי, עוסק בייצור, ייבוא ושיווק של תפילין, טליתות ותשמישי קדושה תחת שם המותג "רצועות מלכות" ו"טליתות מלכות".

7

8

9

2. הנתבעת 1, המועצה הדתית תל אביב יפו (להלן: "הנתבעת" או "המועצה הדתית"), היא גוף סטטוטורי אשר הוקם מכוח חוק שירותי הדת היהודיים (נוסח משולב), תשל"א-1971 (להלן: "חוק שירותי הדת").

10

11

12

13

3. הנתבע 2, הרב אריה לויין (להלן: "הנתבע" או "הרב לויין") הוא ראש מחלקת תשמישי קדושה ושעטנו במועצה הדתית.

14

15

16

4. במרכזה של התביעה עומד פרסום שעשו הנתבעים ביום 21.7.15 בעיתון "יתד נאמן", ביחס לטליתות המיובאות על ידי התובע מסין ומשווקות על ידו בארץ, תחת שם המותג "טלית מלכות – טלית של בני מלכים" (להלן: "המותג") תוך כדי ציון שם היבואן, "א.א" ושם המותג "טלית מלכות – טלית של בני מלכים".

17

18

19

20

21

22

23

24



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

- 1 נוסח הפרסום נשוא התביעה הוא : 5.
- 2 **"אזהרה חמורה**
- 3 **טליתות מיובאות מסין ללא הכשר**
- 4 בעקבות הפרסום על מציאת רצועות תפילין מזויפות של עור עם שכבה סינטטית שהן פסולות
- 5 לכל הדעות
- 6 **מצאנו לנכון להזהיר את הציבור**
- 7 נותן ההכשר לרצועות התפילין, חתום גם על הכשר לציציות הקשורות לטליתות המיובאות
- 8 מסין ע"י היבואן מר א.א. אשר מייבא גם רצועות תפילין
- 9 אך על הטליתות עצמן, המיובאות מסין, אין כל השגחה או הכשר
- 10 הטליתות הסיניות נמכרות עם תוית הנושאת את השם
- 11 **טלית מלכות – טלית של בני מלכים**
- 12 ברצוננו להזהיר את הציבור מפני שימוש בטלית זו הנארגת בסין
- 13 על הציור המשתמש בבגדי צמר לבדוק היטב את כשרות הבגד,
- 14 לא כל שכן כאשר מדובר בטלית צמר עליה מברכים מדי יום ביומו
- 15 **הרב אריה לוי**
- 16 **רב מחלקת תשמישי קדושה ושעטנז**
- 17 **תל-אביב**
- 18 (להלן: "הפרסום" או "האזהרה" או "המודעה").
- 19
- 20 6. אציין כבר עתה, וכפי שיפורט להלן, טענות התובע בכתב התביעה היו מכוח עילה אחת ויחידה והיא
- 21 פרסום לשון הרע, הא ותו לא. בהתאם לכך, גם הגיש התובע בקשה לחלק את הדיון בתובענה לשאלת
- 22 החבות (כולל ההגנות), ולשאלת הנזק. זאת לציין משום שבשלב הסיכומים מעלה התובע שורה של
- 23 טענות מתחום המשפט המנהלי, תוך הרחבת חזית אסורה.
- 24
- 25 **טענות התובע בכתב התביעה**
- 26 7. התובע עוסק בתחום תפילין טליתות ותשמישי קדושה אך ורק במגזר החרדי.
- 27
- 28 8. המועצה הדתית פועלת מכוח חוק שירותי הדת ומתפקידיה לספק שירותים דתיים כמו כשרות,
- 29 מקוואות ונישואין.
- 30
- 31 9. בעת הרלוונטית לנסיבות כתב התביעה, שימש הרב לוי כרב מחלקת תשמישי קדושה ושעטנז במועצה
- 32 הדתית.
- 33



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

10. כפי שמפורט באתר האינטרנט של המועצה הדתית, מחלקת תשמישי קדושה ושעטנו נותנת תעודת כשרות אך ורק לעסקים לייצור וייבוא חוטי ציצית עבודת מכונה ולא לעסק המייצר או מייבא את הטלית עצמה.
11. התובע טוען כי קודם לפרסום נשוא התביעה נעשה על ידי אחרים פרסום כתבה בעיתון יתד נאמן. ביום 14.7.2015 פורסמה כתבה בעיתון יתד נאמן על ידי העיתונאי בנימין י. רבינוביץ, תחת הכותרת "רצועות תפילין מזויפות – עור עם שיכבה סינטטית". בשער העיתון הופיעה הפניה בולטת לכתבה באמצעות כותרת בולטת ומובחנת הנושאת את הכיתוב "זיוף ומכשול חמור". בשורה העליונה לכתבה המתפרשת על פני שני עמודים נכתב: "תחקיר מיוחד של יתד נאמן חושף" אלפי יהודים הם בגדר 'קרקפתא דלא מנח תפילין' בעקבות מסע הונאה וזיוף בהיקף חסר תקדים בכשרות רצועות תפילין (להלן: "הכתבה").
12. ביום 20.7.2015 הגיש התובע לבית משפט השלום תביעת לשון הרע נגד עיתון יתד נאמן ונגד העיתונאי בנימין רבינוביץ על סך 2,000,000 ₪.
13. התובע טוען כי הפרסום נשוא התביעה שלפניי נעשה בעקבות פרסום הכתבה.
14. הפרסום נעשה בהבלטה.
15. הפרסום נעשה על סמך כתבה בעיתון, הא ותו לא.
16. הנתבע לא פנה אל התובע ולא ביקש ממנו כל התייחסות עניינית בנוגע לטליתות.
17. הכתבה עסקה ברצועות תפילין בלבד, ואילו הנתבע ביצע "היקש מופרך ונטול כל יסוד לטליתות מלכות.
18. הפרסום התייחס למותג של התובע (טליתות מלכות) וכל הציבור החרדי כבר יודע ש"א.א." הוא התובע משום שהעיתונאי רבינוביץ דאג לפרסם את המידע בחשבון הטוויטר שלו ובתוכניות ברדיו "קול ברמה".
19. התובע מייצר מספר סוגי טליתות: צמר, פוליאסטר ואקרילן, כאשר כל הטליתות מיוצרות בסין.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

- 1 לא מוזכר בשום מקום בהלכה היהודית כי טלית חייבת בהליך כשרותי בעשייתה. אריגה של כל בגד
2 יכולה להיעשות על ידי מי שאינו יהודי, ויש רק דגש שלא היה עירוב של צמר ופשתן יחד. לגבי טלית
3 יש להקפיד: אם היא עשויה צמר, חל איסור על עירוב של צמר עם פשתן.
- 4
5 21. התובע שולח מדי תקופה את הטליתות המיובאות לשני מכוני בדיקה מוסמכים (מעבדה עירונית
6 לבדיקת שעטנו ברחוב הרב ש"ך בבני ברק וב"משמרת למשמרתי" ברחוב מנוחה ונחלה ברחובות) לשם
7 בדיקת חשש שעטנו, שלמעשה הוא החשש הכשרותי היחיד, ומעולם לא נמצאה כל בעיה בבדיקות
8 אלה. מדובר במכוני בדיקה שנמנים על הרשימה המצומצמת של המעבדות המוסמכות על ידי בית הדין
9 לענייני שעטנו בבני ברק.
- 10
11 22. הטליתות המיובאות על ידי התובע הן מצמר, פוליאסטר ואקרילן ללא עירוב פשתן.
- 12
13 23. הטליתות מגיעות לישראל ללא כל קשירה או פתילה.
- 14
15 24. הנתבע לא התעניין בכך ולא שאל את התובע לפני פרסום המודעה שאלות בסיסיות אלו החיוניות
16 לבירור בטרם פרסם את האזהרה החמורה.
- 17
18 25. בניגוד לאמור בפרסום, אין כל צורך ב"השגחה" או "הכשר" לגבי הטליתות המיובאות או תהליך
19 ייצורן, במובחן מהקשירות והפתיליות.
- 20
21 26. הקשירות והפתיליות מתבצעות אך ורק בישראל, במפעל רמות יודאיקה, אשר עובד תחת הכשר.
- 22
23 27. הנתבע פרסם אזהרה חמורה אף שרבים מייבאים את הטליתות מסין ומבצעים בישראל את הקשירות
24 והפתיליות, ומעולם לא פורסמה בעניינם אזהרה חמורה כגון זו נשוא התביעה.
- 25
26 28. המודעה פורסמה בעיתון יתד נאמן שהוא יומון חרדי-ליטאי המזוהה עם מפלגת דגל התורה. העיתון
27 יוצא לאור משנת 1985 והוא העיתון בעל שיעור החשיפה הגבוה ביותר במגזר החרדי בימי חול, ועוד
28 יותר בימי שלישי בשבוע, הוא היום שבו נעשה הפרסום.
- 29
30 29. התובע פנה אל הנתבע במכתב התראה מיום 21.7.2015 בו דרש כי יפרסם תיקון, בהיקף ובגודל של
31 הפרסום, בו יחזור בו מהדברים, יתנצל, ויצייק את שמו המלא של התובע כדי לתקן ולו במעט את
32 הפגיעה העצומה שנגרמה לו. כן הבהיר כי אם לא יפרסם מודעת תיקון ביום שלישי הקרוב (28.7.2015),





בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

- 1 יגיש תביעה כספית על מכלול נזקיו. לאחר שהנתבעים לא נענו לדרישה ולאחר חלופת מכתבים, הוגשה
2 התביעה.
- 3
4 30. בין היתר נטען על ידי הנתבעים כי התובע פנה בעבר לנתבע על מנת לקבל מטעמו הכשר לעניין ייצור
5 הטליתות. לטענת התובע, היה זה הנתבע שפנה לתובע שנתיים וחצי קודם לכן, בתואנה כי שמע כי
6 התובע מייצר טליתות בסין וכי הדבר מצריך הכשר. התובע נדהם מהפנייה אליו ולאחר בדיקה, סירב
7 להצעה של הנתבע.
- 8
9 31. הנתבע לא ראה אז הכרח להזהיר את הציבור, והעניין התעורר על ידו מספר ימים לאחר פרסום
10 הכתבה.
- 11
12 32. לפי הידוע לתובע, הנתבע נותן אישור שעטנו לחברת טליתניה (ולא אישור ל"ייצור"), "ובהחלט ייתכן
13 כי הוא נגוע בדבר לפי דיני ניגוד העניינים".
- 14
15 33. במכתבו של התובע מיום 31.8.2015 הוא הפנה שורת שאלות אל הנתבעים (כגון, האם הנתבעת נותנת
16 הכשר כלשהו לטליתות שמיובאות לישראל; אם כן, למי; היכן מוטבעת הכשרות; מה היסוד לקביעת
17 הרב לוי בנוגע לכך שיש צורך בהליך כשרותי לטליתות; מהו המקור ההלכתי לכך שתהליך ייצור
18 הטלית, במובחן מן הקשירות והפתיליות נצרך להכשר ועוד). התובע לא קיבל מענה לדרישות אלו,
19 ומשכך הגיש את התביעה.
- 20
21 34. ב"עילת התביעה" פירט התובע כי מדובר בעילה של פרסום לשון הרע מבלי שנעשתה בדיקה סבירה של
22 העובדות לפני פרסום המודעה, וכי יש חומרה מיוחדת בפרסום שכן הוא מייחס לתובע מעשים חמורים
23 ביותר, המגיעים כדי עבירות פליליות של הונאה, זיוף ומרמה, וכי מלשון המודעה עולה כי ייצור
24 טליתות או ייבואן מצריך השגחה או הכשר בעוד שלמעשה אין בכך צורך בהתאם להלכה. כן נטען כי
25 הפרסום הופיע בטריטוריה הקרובה והטבעית של עסקו של התובע; שהאכסניה לפרסום, יתד נאמן,
26 בעל שיעור חשיפה גבוה; שקוראי העיתון הינם בבחינת קהל שבוי שכן זהו מקור המידע היחיד לו הם
27 חשופים; שהפרסום הופנה באופן ברור וישיר ללקוחות קיימים ופוטנציאליים של התובע, שהפרסום
28 מתייחס ישירות למשלח ידו; שהפרסום מייחס לתובע עוון חריג של החטאת קהל המאמינים; שלא
29 פנו לקבל תגובה מפורטת מאת התובע טרם הפרסום וההימנעות מפרסום התנצלות או תיקון.
- 30
31 35. הסעדים שהתובע עותר להם הם:
32 תשלום פיצויים בסך 400,000 ₪ נזק כללי – לא ממוני.
- 33 לחילופין רק אם התובע לא יוכיח נזק כללי לא ממוני, פיצויים בסך של 133,802 ₪ ללא הוכחת נזק של
34 פרסום שנעשה בכוונה לפגוע בהתאם לסעיף 7א(ג) לחוק איסור לשון הרע (להלן: "החוק").



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

1 לחלופי חילופין רק אם יימצא כי התובע לא הוכיח נזק כללי לא ממוני ולא הוכחה כוונה לפגוע, לשלם
2 לתובע פיצויים בסך 66,901 ₪ ללא הוכחת נזק בגין פרסום לשון הרע בהתאם לסעיף 7א(ב) לחוק.
3 בנוסף עתר לכך כי בית המשפט יורה לנתבעים לפרסם תיקון או הכחשה של דבר לשון הרע.
4

טענות הנתבעים בכתב ההגנה

5
6 36. הנתבעים טוענים, כי המחלקה לתשמישי קדושה ושעטנו אצל הנתבעת היא מחלקה ייחודית בארץ
7 הפועלת עשרות שנים עוד מהתקופה בה כיהן הרב הראשי הרב עובדיה יוסף זצ"ל בתחום הענקת
8 אישורי כשרות למפעלים ליצור טליתות, שופרות, חוטי ציצית ומפעלי מזרונים וחנויות לממכר תפילין
9 ומזוזות העומדים תחת פיקוחה.

10
11 37. הרב לוי עומד בראש מחלקת תשמישי קדושה ושעטנו.

12
13 38. מטרת התביעה היא ניסיון להלך אימים על הנתבעים כדי לנסות להרתיע אותם מליידע את הציבור
14 אודות הטליתות אותן מייצר התובע בסין ומשווק אותן ככשרות, זאת תוך כדי שהוא מסתיר מהציבור
15 ובניגוד לחוק, כי הטליתות מיוצרות בסין וכי אין כל השגחה בשלב ייצור הטליתות.

16
17 39. הנתבעים ראו חובה ציבורית, מוסרית והלכתית ממעלה ראשונה לפרסם את המודעה, וזאת במיוחד
18 לאור עברו השלילי של התובע בתחום הכשרות, והעובדה שהתובע ניסה ומנסה להטעות את הציבור
19 הרחב ואינו מוסר מידע נכון ומלא אודות הטליתות.

20
21 40. בניגוד לטענת התובע, על מנת שטלית תהיה כשרה היא חייבת להיות נקייה משעטנו. כמו כן כדי שטלית
22 תהיה כשרה על חוטי הציצית להיטוות ולהישזר לשם מצוות ציצית. כמו כן, מיקום החורים להטלת
23 חוטי הציצית חייב להיות מדויק כמבואר בהלכה. בנוסף, חוטי הציצית חייבים להיקשר על ידי שומר
24 מצוות.

25
26 41. הפרסום אינו מהווה לשון הרע, ומדובר בדברי אמת.

27
28 42. הפרסום נעשה בתום לב ועל פי חובתם החוקית והמוסרית של הנתבעים, ועל כן הנתבעים נהנים
29 מהגנות החוק. לחילופין עומדות להם הקלות מכוח החוק.

30
31 43. לתובע אין שם טוב במיוחד לאור עברו בנושאי כשרות ובמיוחד לאור גילויי דעת של חשובי הרבנים
32 בדורנו בעניינו.

33





בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

- 1 לתביעה זו קדמה תביעה נוספת אשר התובע הגיש כנגד עיתון יתד נאמן והעיתונאי בנימין רבינוביץ
2 וזאת לאחר שגדולי הדור פסקו אודות רצועות התפילין אשר התובע מייצר ומשווק כי "שומר נפשו
3 ירחק מהם".
- 4
5 45. בנוסף, בעברו של התובע הפצה של מצות מזויפות אשר נתפסו בפשיטה משטרתית. המצות נשאו
6 "הכשרים" של רבנים ידועים, כאשר בפועל הללו לא נתנו הכשר למצות אלו אשר על פי הרבנות
7 הראשית לישראל היו "בחזקת חמץ גמור". בחודש מרץ 2010 פטטו משטרת ישראל והיחידה הארצית
8 לאכיפת חוק איסור הונאה בכשרות על מחסן באזור התעשייה בבאר טוביה. בפשיטה זו נתפסה "כמות
9 גדולה ביותר בקנה מידה ארצי" של "מצות יד". מצות אלו נשאו חותמות כשרות של רבנים ובתי דין
10 ידועים מאוד אשר זויפו. מי שעמד מאחורי הזיוף היו התובע יחד עם שני אנשים נוספים. בעקבות
11 תפיסה זו פרסמה הרבנות הראשית ביום 23.3.2010 קריאה שלא לצרוך את המצות האמורות נוכח
12 זיוף הכשרות תחת הכותרת "זהירות חמץ". בעקבות הפרשה, פורסמו כתבות בעיתונות אודות מעשיו
13 האמורים של התובע. התובע לא הגיש תביעה נגד הרבנות הראשית או העיתונים בגין הפרסומים,
14 למרות שצוין בהם בשמו (העתק הפרסום מיום 23.2.2010 של הרבנות הראשית צורף כחלק מכתב
15 ההגנה עצמו).
- 16
17 46. בנוסף לפרשת זיוף המצות, פורסמה בציבור החרדי קריאה של גדולי הדור כמו הרב מאיר מאזוז, הרב
18 שלמה מחפוד, הרב ראובן אלבז, הרב שלמה מועלם והרב גדעון בן משה, בהם הם מזהירים את הציבור
19 מפני התובע אשר "כבר איבד את נאמנותו בעבר בהכשלת הציבור בזיוף מצות וכו'". הפעם היה מדובר
20 בפרשה של רצועות תפילין המיוצרות ומשווקות על ידי התובע אשר מופיע עליהן הכשר, אך הן אינן
21 כשרות ולדידם של גדולי הרבנים הינן פסולות לחלוטין (הפרסום הנושא את הכותרת "לשאלת רבים"
22 ועליו חתומים לכאורה הרבנים האמורים) צורף כחלק מכתב ההגנה עצמו.
- 23
24 47. בנוסף, ביום שני ד' באב תשע"ה, 20.7.2015 חתם בית הדין צדק בבני ברק על "לאיפיושי מאיסורא"
25 (חובת מניעת והפרשת אדם מישראל מלעשות דבר איסור). מדובר בפסיקתם של גדולי הדור לרבות של
26 הרבנים: הרב ניסים קרליץ, הרב חיים קניבסקי, הרב אהרון לייב שטיינמן, הרב חיים מאיר הלוי וזנר,
27 הרב יצחק זילברשטיין, הרב משה שאול קליין, הרב מנחם מנדל שפרן, הרב יהודה סילמן ורבנים
28 נוספים. פסיקה זו נוגעת אף היא לרצועות תפילין המיוצרות ומשווקות על ידי התובע אשר מופיע עליהן
29 הכשר, אך הן פסולות לחלוטין ו"שומר נפשו ירחק מהם". נוסח הפסיקה צורף כחלק מכתב ההגנה
30 עצמו.
- 31
32 48. לעומת הטלית אשר מיוצרת ומשווקת על ידי התובע, כדוגמה הובאה כחלק מכתב ההגנה התווית של
33 מפעל טליתות בשם "משכן התכלת" שם מופיעים פרטי היצרן באופן ברור לרבות שמו, מענו ודרכי



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

- 1 ההתקשרות עמו בהתאם לדין וכן צוין מפורשות כי הכשרות היא, הן על הבגד (נקי משעטנז), הן על
2 הפתילים (טויה ושזירה לשם מצוות ציצית) והן על הקשירה (קשירה לשם מצוות ציצית).
- 3
4 49. באתר האינטרנט של יצרן סיני KINGWOOL מופיעות הטליות כאשר הציציות כבר מוטלות בהן,
5 היינו המפעל בסין מייצר את הטלית כולל הציציות. זו הסיבה מדוע התובע לא מציין על גבי התווית
6 את שמו ומענו של היצרן בסין, כדי למנוע מהציבור את המידע הבסיסי לו זכאי הציבור, לדעת היכן
7 מיוצרת הטלית ועל ידי מי. באתר גם כתוב כי הטליות מיוצרות מ 100% צמר או 100% פוליאסטר
8 או כותנה או כל חומר או תמהיל אחר. בנסיבות אלו כאשר מדובר במפעל ענק המייצר טקסטיל לכל
9 העולם, ובין היתר לזארה, לגאפ ל H&M וחברות נוספות, לא ניתן לסמור על הייצור בסין שהטלית
10 תהיה נקייה משעטנז, במיוחד כאשר היצרן מציג מוצר מוגמר של ציצית טויה ושזורה כאשר החוטים
11 קשורים לטלית.
- 12
13 50. אין במודעה כדי להשפיל את התובע, לבזות אותו או לפגוע בעסקיו.
- 14
15 51. אם ייקבע כי יש במודעה משום לשון הרע, הנתבעים טוענים כי קמה להם חובה חוקית, מוסרית,
16 ציבורית והלכתית להסיר מכשול מהציבור ומכאן הפרסום. צירוף מכתבם של גדולי הדור, גילויי הדעת
17 של הרבנים החשובים ביותר בדורנו, עברו של התובע אודות ההונאה בכשרות בעניין המצות והעובדה
18 שהתובע טורח להסתיר את שם היבואן וארץ הייצור הביאו לפרסום המודעה.
- 19
20 52. הנתבעים נזהרו בכבודו של התובע ונמנעו מלפרסם את שמו וכן מלפרסם כל מידע נוסף. תכלית
21 המודעה הייתה אחת, לבקש מהציבור לבדוק היטב מי משגיח על ייצור הטלית, על ידי מי מיוצרת
22 הטלית והיכן היא מיוצרת. לא יכול להיות חולק כי התובע ניסה להטעות את הציבור בכך שלא פרסם
23 פרטים אלה.
- 24
25 53. התובע חשף עצמו במודע ומרצון לפרסום בכך שלאחר הגשת התביעה יזם את פרסום התביעה
26 בעיתונים ידיעות אחרונות וגלובס.
- 27
28 54. המעשה נעשה על ידי הנתבעים בתחום הרשאה חוקית או מתוך אמונה סבירה ובתום לב בקיומה של
29 הרשאה חוקית.
- 30
31 55. הנתבע טוען לקיומה של חסינות עובד ציבור וכי התובע לא היה רשאי להגיש את התביעה נגדו.
- 32
33 56. לנתבעים לא הייתה כוונה לפגוע בתובע.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

- 1
2 .57 לנתבעים עומדת הגנת אמת הפרסום.
- 3
4 .58 בפרסום היה עניין ציבורי.
- 5
6 .59 הנתבעים עשו את הפרסום בתום לב, והיחסים בינם לבין האנשים אליהם הופנה הפרסום, הטילו
7 עליהם חובה חוקית מוסרית או חברתית לבצע את הפרסום. החובה חלה ביתר שאת שעה שהתובע
8 הטעה ומטעה את הציבור בנוגע לזהות היצרן ומקום הייצור. הציבור החרדי אליו הופנה הפרסום רשאי
9 לדעת כי הטליתות מיוצרות בסין ללא כל השגחה.
- 10
11 .60 הפרסום נעשה לשם עניין אישי כשר של הנתבעים או של האנשים אליהם הופנה הפרסום.
- 12
13 .61 הנתבעים היו משוכנעים באמיתותו של הפרסום.
- 14
15 .62 התובע פנה בעבר לקבלת אישור כשרות לטליתות המיוצרות בסין. בשיחות שהתקיימו בין התובע לבין
16 הנתבע הובהרו דרישות הכשרות. באותן שיחות הוזהר התובע כי אם התובע יטעה את הציבור ויהיה
17 חשש להכשלת הציבור, תפורסם מודעה כפי שאכן קרה.
- 18
19 .63 אשר לטענת התובע כי הוא דוגם את הטליתות, טוענים הנתבעים כי התובע הוא שבוחר אלו פריטים
20 לדגום ואין בכך כדי להסיר את החשש כי במפעל הייצור בסין יש עירוב של שעטנז וזאת מאחר והליך
21 הייצור בסין אינו מפוקח כלל, במיוחד כאשר מדובר במפעל ענק המייצר טקסטיל לכל העולם. בנוסף,
22 בדיקת השעטנז צריכה להיות רציפה לאורך כל הייצור הנמשך לעיתים חודשים וזאת כדי לוודא שאין
23 כל ספק שלא היה מגע וערבוב בין צמר לפשתן. בדיקה מדגמית מעת לעת אין בה כדי לאשר אי קיומו
24 של שעטנז.
- 25
26 .64 הטליתות מיוצרות בסין במפעל שמייצר על אותן מכונות אריגים מסוגי חוטים שונים ואין זה מן הנמנע
27 שחוטי פשתן משתלבים עם חוטי צמר. מכונות האריגה נמצאות בסמיכות וגם זו לזו מגם כתוצאה
28 מכך יכול להיות עירוב. תהליך הכביסה וגימור הבדים נעשים באותם אולמות ייצור המייצרים בדים
29 עם חוטים שונים וכדומה. לכן, בהעדר השגחה על תהליך הייצור, נמנע הנתבע מלהעניק לתובע אישור
30 כשרות. כמו כן על מנת לקבל אישור כשרות יש לאפשר למשגיח אפשרות גישה חופשית לכל מחסני
31 היצרן ובדיקה קבועה של מספר פעמים בשנה של חוטים תוך אולמות הייצור כפי שנעשה אצל יצרנים
32 אחרים שמקבלים כשרות.
- 33



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

- 1 בבדיקה מעת לעת, לא די. הנתבעים מפנים בכתב ההגנה להנחיית הרב שמואל הלוי וואזנר זצ"ל הידוע
2 בכינוי "פוסק הדור" אשר נחשב כסמכות ההלכתית הגבוהה ביותר בפלג החסידי-חרדי וכן להנחיית
3 הרב ניסים קרליץ שליטא מבכירי פוסקי ההלכה החרדים לפיה "דעתנו דעת תורה שאין לסמוך על
4 בדיקת מדגם". ההנחיה צורפה כחלק מכתב ההגנה.
- 5
6 התובע פנה בעבר אל הנתבע וביקש להיפגש כדי לקבל אישור כשרות. התובע קבע פגישה וביטל את
7 הפגישה וכך שוב ושוב. בין התובע לנתבע התקיימו שיחות טלפון בהן הובהרו לתובע הדרישות
8 ההלכתיות כדי לקבל אישור כשרות.
- 9
10 הנתבעת נותרת הכשר לייצור טליתות למפעלים שונים וביניהם לטליתניה. בניגוד לטענת התובע,
11 האישור ניתן גם בגין ייצור הטלית.
- 12
13 הנתבעים ערכו בדיקות מספקות ופעלו בסבירות ראויה לפני הפרסום.
- 14
15 אם שמו הטוב של התובע נפגע, הרי שהדבר כלל לא נובע מהמודעה שהנתבעים פרסמו אלא בשל מעשיו
16 של התובע וכן בשל פרסומים אחרים אודותיו עובר לפרסום המודעה נשוא התובענה. לאמור, גם אם
17 התובע יוכיח נזקים, אין קשר סיבתי בין מעשי הנתבעים לבין הנזק ככל שיוכח.
- 18
19 **טענות התובע בכתב התשובה**
- 20 70. התובע מכחיש כי מטרת התביעה ניסיון להלך אימים על הנתבעים.
- 21
22 71. סמכותם של הנתבעים מוגבלת לגבולות הרשות המקומית תל אביב יפו, וממילא מפעל לייצור טליתות
23 בסין לא יכול להיות תחת פיקוחם או השגחתם.
- 24
25 72. בהתאם להלכה, ההשגחה בעניין ייצור הטליתות נדרשת בשלב קשירת הפתיליות והציציות ובמובחן
26 משלב הייצור עצמו.
- 27
28 73. הנתבעים התעלמו מכך שהטליתות ששווקו על ידי התובע קיבלו חותם כשרות על ידי הרב י. קליין,
29 שהוא בעל שם בעולם הכשרות, דיין ורב קהילה. ייצור הטליתות נעשה על פי הוראותיו, החורים נעשו
30 בהתאם להלכה, הטליתות התקבלו בכל רחבי הארץ בכלל הקהלים והציבורים ואין רב אחד שיצא
31 נגדם למעט הנתבעים בפרסום המודעה נשוא התביעה. הליך ייצור הטליתות אינו נופל מהכשרים
32 מהודרים אחרים בארץ ובעולם.

33





בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

- 1 .74. הנתבעים אינם יכולים לחסות תחת הגנת תום הלב במיוחד משום שלא טרחו לזמן את התובע או לברר
2 עמו מידע חיוני או לשוחח עימו לפני הפרסום.
- 3
4 .75. אשר לגילויי הדעת של חשובי הרבנים בדורנו כמפורט בכתב ההגנה טוען התובע כי בימים אלה כבר
5 הספיקו שני רבנים גדולים להקפיא את חתימתם על המסמך שאותו מזכירים הנתבעים, והיד עד
6 נטויה. ככל שהדבר יידרש במסגרת התביעה, יפורטו האירועים החמורים שקדמו לכך שרבנים חתמו
7 על גילויי דעת ופרסומים שונים ללא בדיקה, ללא הבנה נאותה ותוך הסתמכות על אחרים.
- 8
9 .76. אשר לטענת הנתבעים בדבר התביעה הקודמת שהגיש התובע נגד יתד נאמן ובנימין רבינוביץ לאחר
10 שגדולי הדור פסקו אודות רצועות התפילין שהתובע משווק וכי "שומר נפשו ירחק" – טוען התובע כי
11 הסיפא אינה נכונה או רלוונטית. התביעה הקודמת הוגשה בשל פרסומי לשון הרע שונים של יתד נאמן
12 והעיתונאי בני רבינוביץ שתחילתם בדיקה מפוקפקת במכון התקנים, ולא לאחר "פסיקה של גדולי
13 הדור", פסיקה שכלל לא התייחסה לרצועות התפילין של התובע עצמו.
- 14
15 .77. עניין המצות המזויפות אינו נכון ואינו רלוונטי. האירוע היה במרץ 2010 ואינו רלוונטי לאמצע שנת
16 2015. בנוסף החקירה נסגרה בלא כלום. באותו עניין נוסח האזהרה ששמו הוא "עדכון כשרות" נחתם
17 על ידי עובדים בכירים ברבנות הראשית, ומכאן שהנתבעים לא מוסמכים לפרסם אזהרה לכלל הציבור
18 במובחן מהיחידה הארצית לאכיפת חוק איסור הונאה בכשרות שלא פרסמה את המכתב לציבור אלא
19 הפיצה אותו לכלל הרבנים והמועצות הדתיות. התובע כלל לא ייצר מצות באותה תקופה אלא רכש
20 מצות מאחר על מנת לשווק אותם וקיבל דמי תיווך. לא היה לתובע כל קשר לאפיית המצות, לייצור
21 או לאריזה.
- 22
23 .78. אשר לטענת הנתבעים בכתב ההגנה לגבי הקריאה של גדולי הדור בפרשת זיוף המצות (תחת הכותרת
24 "לשאלת רבים") טוען התובע כי הנתבעים לא מציינים מתי פורסמה הקריאה והיא לא נושאת תאריך.
25 מכל מקום טוען התובע כי נכון ליום הגשת כתב התשובה על ידו, שניים מהרבנים הקפואו את
26 חתימתם, שאר הרבנים עשו זאת באמצעות הרב חיים פלוס בכך שהודיעו כי הם לא בדקו את העניין
27 כדבעי וכי הם מקפיאים את חתימתם עד לבירור העניין בבית דין צדק. התובע טוען כי מי שהביא
28 לחתימת הרבנים על הקריאה הוא מתחרה שלו (דוד טהרני) וכי חלק מהרבנים הודו כי חתמו מבלי
29 שבדקו את העניין.
- 30
31 .79. המכתב מיום ד' באב תשע"ה (20.7.2015) של בית דין צדק בבני ברק אינו מזכיר את התובע. המכתב
32 דן בסיטואציה מסוימת הקשורה לרצועות תפילין אשר עשויות שתי שכבות.
33



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

- 1 לגבי מכתב נוסף טוען התובע כי הוא אינו נושא תאריך ואינו מזכיר את התובע אלא עניינו ברצועות
2 תפילין מעור זול המושחרות בפלסטיק מודבר בלחץ או בדבק.
- 3
4 81. התובע טוען כי אין כל חובה להצמיד תווית לטלית ובה פירוט ההשגחות (על הבגד, הפתילים
5 והקשירה).
- 6
7 82. הנתבע הוא משגיח הכשרות של מפעל הטליתות "משכן התכלת" "כפי הנראה, מי שלא נענה לבקשתו
8 של הנתבע 2 לשמש כמשגיח, "זוכה" ברבות הימים למודעת אזהרה ב"כובעו" האכיפתי, ועניין זה
9 חמור ביותר".
- 10
11 83. התובע טוען כי הוא אינו מייצר את הטליתות במפעל KINGWOOL.
- 12
13 84. לעניין חסינות עובד ציבור טוען התובע כי הנתבעים לא נקטו את הצעדים המתחייבים לצורך העלאת
14 טענת חסינות שכן היה עליהם להגיש תוך 30 יום ממועד המצאת כתב התביעה בקשה מיוחדת לפי
15 סעיף 7ג(א) לפקודת הנזיקין, דבר שהם לא עשו, וגם לא צורף אישורו של היועץ המשפטי של הרשות
16 הציבורית לצורך כך.
- 17
18 85. התובע מכחיש את טענת הנתבעים כי הוא הוזהר על ידי הנתבע. אולם, גם אם תתקבל גרסת הנתבע
19 בעניין זה, הרי שעולה ממנה בבירור כי לשיטתו הוא ידע כבר בעבר כי התובע פועל תוך הטעיית הציבור
20 או תוך הכשלת הציבור, ואולם פרסום המודעה נעשה שנים לאחר מכן, בעיתוי שאינו מקרי.
21
- 22 **פיצול התביעה והיפוך נטל הבאת הראיות**
- 23 86. עוד בכתב התשובה לכתב ההגנה הודיע התובע כי בד בבד עם הגשת כתב התשובה הוא מגיש בקשה
24 לפצל בין שלב האחריות לבין שלב הנזק ולהורות על היפוך נטל הבאת הראיות.
25
- 26 87. ביום 4.10.2017 הועברה התובענה לדיון לפני מהמונת הקודם שדן בתובענה (כב' השופטת הבכירה ד'
27 קוברסקי).
- 28
29 88. הצדדים הגישו טיעונים בשאלה זו, תוך ששני הצדדים מסתמכים על כך שהעילה היחידה לדיון
30 בתובענה זו היא מכוח חוק איסור לשון הרע.
- 31
32 89. בהחלטה מיום 2.12.2018, התקבלה הבקשה ונקבע כי תחילה תידון שאלת החבות כולל ההגנות, וכן
33 כי הנתבעים יחלו בהבאת הראיות.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34

דיון והכרעה

90. בשלב הסיכומים הקדיש התובע חלק ניכר מהסיכומים למה שהוא כינה "טענה מקדמית" לפיה הנתבעים לא הצביעו על מקור הסמכות לפרסם אזהרה חמורה, וכי הם פעלו בחריגה מסמכותם, דבר שאינו עולה בקנה אחד עם עיקרי העקרונות בדבר חוקיות המנהל ודרישת ההסמכה המפורשת הנדרשת לפעולתו. היינו בעוד שהפרט חופשי לעשות כל מה שלא נאסר עליו בחוק, הרי שעל רשות מנהלית חל דין הפוך ולגביה מה שלא הותר, הוא בבחינת אסור.

91. לא לחינם פורטו כל טענות התובע בכתבי טענותיו בדקדקנות כמפורט לעיל, אלא שטענות אלה מתחום המשפט המנהלי לא נטענו על ידי התובע, וכאמור, התביעה הוגשה בעילה אחת בלבד והיא מכוח חוק איסור לשון הרע.

92. לא אף זאת, אלא שאילו הוגשה התביעה בעילות תביעה נוספות, לא יכול היה התובע להגיש את הבקשה שהגיש, וכפי שהגיש, לפיצול הדיון בין החבות וההגנות לבין שאלת הנזק. בכל עילה אחרת אשר הייתה מוגשת במסגרת כתב התביעה, היה התובע הצד המוציא מחברו, ומי שאמור להתחיל בהבאת הראיות. למעשה גם בתביעת לשון הרע על התובע להתחיל בהבאת הראיות אולם, אם הנתבע מודה בכך שעשה את הפרסומים ובתוכם, אזי ניתן לחלק את הדיון כאמור לעיל, ולהורות לנתבע להתחיל בהבאת ראיות שכן השאלה אם דברי הפרסום מהווים לשון הרע אם לאו, אינם מוכחים בראיות, אלא על ידי טיעוני הצדדים בלבד.

93. בענייננו לא הייתה מחלוקת על עצם הפרסום על ידי הנתבעים ועל תוכנו כמצוטט לעיל.

94. משכך הדיון בחלק זה מתמקד בשתי שאלות מרכזיות: האחת האם הפרסום מהווה לשון הרע עפ"י חוק איסור לשון הרע; וככל שהתשובה לכך חיובית – האם הפרסום חוסה תחת איזה מהגנות החוק.

95. עפ"י הדין, תחילה יש לבחון האם באופן אובייקטיבי, הפרסום מהווה לשון הרע. ככל שהפרסום מהווה לשון הרע, יש לבחון האם הפרסום חוסה תחת ההגנות הקבועות בחוק. במקרים בהם הנתבע חוסה תחת ההגנות, אין פירושו שאין בפרסום משום לשון הרע אלא פירושו שלמרות שבפרסום יש משום לשון הרע, החוק פוטר את הנתבע מהחבות לפרסום.

96. סעיף 1 לחוק שכותרתו "לשון הרע" קובע:

לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

(1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

- 1 (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו ;
- 2 (3) לפגוע באדם ... בעסקו, במשלח ידו או במקצועו
- 3 (4)..."
- 4
- 5 97. כעולה מהאמור לעיל, התובע אינו צריך להוכיח כי בפועל הפרסום עשה אותו מטרה לשנאה לבזו או
- 6 ללעג, או כי הפרסום גרם לו לפגיעה במשלח ידו בפועל. די בכך שבפרסום טמון פוטנציאל לפגיעה
- 7 כאמור.
- 8
- 9 98. התובע טוען כי הפרסום עפ"י לשונו, בקונטקסט שבו הוא נעשה, וכפי שיבין אותו השומע הסביר,
- 10 ובמיוחד השומע הנמנה על אלה אשר קוראים את יתד נאמן, והנמנים על הקבוצה שאליה שייך התובע,
- 11 דתיים חרדים, יראה בפרסום ככזה יבזה את התובע, ישפיל אותו וככזה אשר יכול לגרום לפגיעה
- 12 בעיסוקו.
- 13
- 14 99. הנתבעים טוענים כי הפרסום בעיקרו הוא פרסום אינפורמטיבי ולפיו על הטליתות עצמן המיובאות
- 15 מסין אין כל השגחה או הכשר, כי הטליתות הסיניות נמכרות עם תווית הנושאת את השם טלית מלכות
- 16 – טלית של בני מלכים, כי על הציבור המשתמש בבגדי צמר לבדוק היטב את כשרות הבגד, כל שכן
- 17 כאשר מדובר בטלית צמר עליה מברכים מידי יום, וכי ברצון הנתבעים להזהיר את הציבור מפני שימוש
- 18 בטלית זו הנארגת בסין.
- 19
- 20 100. הנתבעים טוענים כי חסד עשה הפרסום עם התובע כאשר לא נכתב, למרות שהיה מקום לעשות כן, כי
- 21 התובע מכזב לציבור ומטעה אותו כאשר הוא כותב על התווית כי הטלית כשרה כשהיא לא כזו, וכשהוא
- 22 כותב כי נבדקה במכון, שעה שהיא לא נבדקה, וכאשר הוא לא ציין בכוונה את ארץ הייצור ולא את שם
- 23 המפעל, ונותן לציבור הרחב להבין כי הטלית כשרה ללא חשש שעטנו ועומדת תחת השגחה למרות
- 24 שמדובר בעובדות כוזבות. הפרסום לא ייחס לתובע ביצוע עבירות פליליות ולא ייחס לו הטעייה של
- 25 הציבור.
- 26
- 27 101. צודק ב"כ התובע המלומד כאשר הוא טוען כי את הפרסום נשוא התביעה יש לבחון כפי שיבין אותו
- 28 אדם סביר מקרב הציבור החרדי, ולא כל אדם סביר או כל אדם סביר ישראלי. מפאת הנושא, שהוא
- 29 נושא הלכתי, מפאת מקום הפרסום, בעיתון יתד נאמן המיועד לציבור החרדי, וגם מפאת השתייכותו
- 30 של התובע לציבור החרדי, ומציבור זה הוא חרד כי יבזו לו או יחדל לרכוש ממנו טליתות, הקבוצה
- 31 הנכונה שלגביה יש לבחון האם הפרסום מהווה לשון הרע, הוא הקורא החרדי הסביר, הגם כי יש להניח
- 32 שגם מי שאינם חרדים ואף אינם דתיים בהחלט עלולים לחוש סלידה כלפי מי פורסם כלפיו, למשל, כי
- 33 הכשיל מאמינים בהלכות הדת שלהם, ובמובן זה אפשר גם לבחון את משמעות הפרסום בקרב כלל
- 34 הציבור הישראלי.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

- 1
2 102. לעיתים קרובות פרסום מערב יסודות עובדתיים ויסודות שהם מסקנה או דעה. אלה יכולים להיות
3 שזורים זה בזה, ולא תמיד האבחנה ביניהם קלה.
- 4
5 103. כאשר לפנינו פרסום מעורב, שיש בו גם עובדות וגם הבעת דעה או מסקנה, חשוב שהקורא הסביר יבין
6 מהפרסום איזה חלק הוא עובדתי ואיזה חלק הוא הבעת דעה או מסקנה, ואם כך הוא, הרי שגם אם
7 הדעה או המסקנה אינן לרוחו של נשוא הפרסום, אין בהן משום לשון הרע.
- 8
9 104. כאשר בוחנים את הפרסום הרי שהחלקים העובדתיים הם אלו: ניתן הכשר חתום על הכשר לציציות
10 הקשורות לטליתות המיובאות; אך לא הטליתות עצמן, המיובאות מסין, עליהן אין כל השגחה או
11 הכשר; הטליתות הסיניות נמכרות עם תווית הנושאת את השם טלית מלכות – טלית של בני מלכים.
- 12
13 105. כל אלה עובדות ואין עליהן מחלוקת.
- 14
15 106. מחלוקת מסוימת התעוררה ביחס להשגחה שהייתה על הטליתות אולם, התובע עצמו בכתב התביעה
16 טען כי הנתבעים יצרו את הרושם כאילו צריך השגחה לטליתות וכי אין בכך כל צורך. גם בכתב
17 התשובה טוען התובע כי הטליתות יוצרו לפי ההוראות של הרב קליין אך לא טען שהייתה שגחה על
18 ייצור הטליתות וחזר וטען שאין בכך כל צורך. גם בחקירתו הנגדית בעדות ספונטנית חזר והעיד
19 כשנשאל אם הייתה השגחה על ייצור הטליתות כי אין בכך צורך ולבסוף העיד שלא הייתה השגחה כי
20 אין בכך צורך.
- 21
22 107. החלק שהוא הבעת דעה או מסקנה הוא האזהרה שבפרסום (ובכותרת אף "אזהרה חמורה") מפני
23 השימוש בטלית העשויה צמר; שעל מי שמשתמש בבגדי צמר לבדוק היטב את כשרות הבגד; כל שכן
24 כאשר מדובר בטלית צמר עליה מברכים מידי יום ביומו.
- 25
26 108. כל החלק הזה, על שני חלקיו, זה של ציון העובדות וזה של ציון המסקנות והדעה, אין בו משום לשון
27 הרע.
- 28
29 109. ישנם מקרים שבהם לשון הרע אינה נלמדת מהפשט של מילות הפרסום, אולם היא נובעת וניבעת מבין
30 השורות.
- 31
32 110. דיני לשון הרע אינם מתעלמים מאפשרות כזו, ובסעיף 3 לחוק שכותרתו "דרכי הבעת לשון הרע" קבע
33 המחוקק: "אין נפקא מינה אם לשון הרע הובעה במישרין ובשלמות, או אם היא והתייחסותה לאדם
34 הטוען שנפגע בה משתמעת מן הפרסום או מנסיבות חיצוניות, או מקצתן מזה ומקצתן מזה".



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

- 1
2 111. כלומר, המחוקק אינו מאפשר "לחמוק" מאחריות באופן "טכני" שאחרת כל שיידרש הוא לשון תחכום
3 שממנה תעלה לשון הרע, ואף בוטה, אך לא באופן ישיר.
- 4
5 112. הגבול שבין פרסום שבו לשון הרע משתמעת לבין פרסום שבו ישנו פירוט עובדתי ונשזרות בו הבעת
6 דעה או מסקנה שליליות לגבי נשוא הפרסום איננו תמיד ברור לחלוטין.
- 7
8 113. עם זאת, באשר לחלקים מהפרסום שלעיל, אני סבורה כי אם בכך התמצה הפרסום, לא היה בו לשון
9 הרע כלשהי.
- 10
11 114. הקורא הסביר, החרדי או הלא חרדי היה מבין כי לא הייתה השגחה ולא היה הכשר לבד הטלית, אולם
12 כי קיימים נתונים עובדתיים מסוימים הקשורים למוצר נשוא הפרסום, בענייננו, טלית, שבגינם
13 המשתמש הזהיר, כדאי שיוודא כי המוצר כשר עפ"י ההלכה, היינו שאין בו חשש של שעטנז.
- 14
15 115. אעיר כבר עכשיו כי אין הכרח שיהיו השגחה או הכשר לבד הטלית, וכל עוד לא צוין על התוית של
16 הטלית כי היא יוצרה תחת השגחה, הדבר תקין. אין גם חולק כי אין חובה לציין כי שנעשה בתוית של
17 הטלית של "משכן התכלת" בנפרד ובמפורש כי נעשית השגחה על הבגד, השגחה על הפתילים והשגחה
18 על הקשירה. אולם, בנסיבות מסוימות, עשויה להיות העדפה של אדם חרדי לכך שהמוצר יוצר תחת
19 השגחה. כך בין היתר, כאשר מדובר בצמר, במיוחד בטלית, ובמיוחד כאשר מדובר בייצור בסין ובמפעל
20 לא ידוע. כאן עלול היות "תחום אפור" בו הצרכן אינו יודע שיש מבחינתו מקום לדאגה, וזאת כאשר
21 לא מצויין בתוית של הטלית שהיא יוצרה בסין וכאשר לא מצוין ועל ידי איזה מפעל יוצרה.
- 22
23 116. דווקא הציבור המסוים שכלפיו נעשה הפרסום, שהוא הצרכן והוא הלקוח הפוטנציאלי של הטליתות
24 של התובע, מודע היטב לכך שאין חובה לבדוק את הבגדים שהוא לובש מחשש לשעטנז, אבל אפשר
25 שהוא מעדיף לרכוש את בגדי הצמר שהוא לובש מיצרנים שידוע לו שהם שומרים מחשש שעטנז. ידוע
26 לאותו ציבור שאין צורך בהשגחה על ייצור הטלית, אבל כי השגחה כזו רצויה לו, במיוחד כאשר מדובר
27 בייצור שאיננו בארץ, שאיננו אצל יצרן שהוא אינו מכיר, בייצור בסין, בבד צמר וכאשר מדובר בטלית.
- 28
29 117. לפיכך אני סבורה כי "הוויכוח" הלוח ושוב בין התובע לבין הנתבעים על הדרישות ההלכתיות בעניין
30 זה ברורות להם וברורות לציבור הרוכשים, ועיקר המחלוקת היא בשאלה האם הוסתר על ידי התובע
31 מידע, שהיה עליו לתת עפ"י חוקי הצרכנות, בנוגע למקום הייצור של הטליתות, וזאת לא בכדי אלא
32 שאם היו הצרכנים יודעים שהטליתות היו מיוצרות במפעל עלום בסין, שבו קרוב לוודאי נעשים בגדים
33 גם מחוטים אחרים, וכל זאת ללא השגחה כלשהי, היו למצער שוקלים אם קיים חשש שעטנז שלא



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

- 1 הוברר דיו, והאם ברצונם לרכוש טליתות אלו או טליתות שיוצרו בארץ או במקומות מהימנים על
2 הצרכנים או שיוצרו תחת השגחה.
- 3
4 118. משכך, כאשר העובדות היו לחוד, וההמלצה או הדעה או המסקנה הייתה ברורה, לא היה בחלק זה של
5 הפרסום משום לשון הרע.
- 6
7 119. לא כך לגבי חלקו הראשון של הפרסום המתייחס לפרסום על מציאת רצועות תפילין מזויפות של עור
8 עם שכבה סינטטית שהן פסולות לכל הדעות, הוא פרסום שבו נוצרה בפועל, לשון הרע משתמעת ביחס
9 לתובע. הכוונה לקטע שבו נכתב: "בעקבות הפרסום על מציאת רצועות תפילין מזויפות של עור עם
10 שכבה סינטטית שהן פסולות כל הדעות מצאנו לנכון להזהיר את הציבור. נותן ההכשר לרצועות
11 התפילין, חתום גם על הכשר לציציות הקשורות לטליתות המיובאות מסיין ע"י היבואן מר א.א. אשר
12 מייבא גם רצועות תפילין אך על הטליתות עצמן... אין כל השגחה או הכשר..."
- 13
14 120. מהפרסום עולה כי בנסיבות אלו ראו הנתבעים לנכון להזהיר מכך שהטליתות עצמן הינן ללא השגחה
15 או הכשר.
- 16
17 121. עם זאת, כאמור לעיל, יש בחלק זה מידה של לשון הרע משתמעת.
- 18
19 122. משהגענו למסקנה זו, יש לבחון את ההגנות להן טוענים הנתבעים.
- 20
21 123. הנתבעים טוענים הן להגנת אמת הפרסום והן להגנת תום הלב.
- 22
23 124. אשר לעיקרו של הפרסום כמפורט לעיל, מדובר בפרסום שהוא אמת, יש בו עניין ציבורי, ובפרסום
24 מאובחנות העובדות מהמסקנות.
- 25
26 125. אשר לחלק הנוסף (הראשון), הנתבעים טענו עוד בכתב ההגנה בדבר גילויי דעת של חשובי הרבנים
27 והביאו אותם גילויי דעת, בהם פסקו כי רצועות התפילין שהתובע מיצר ומשווק כי "שומר נפשו ירחק
28 מהם". בנוסף ציינו את העובדה שמספר שנים קודם לכן נתפס התובע בהפצה של מצות מזויפות.
- 29
30 126. בסיכומים טוען התובע כי הפרסומים הללו מאת הרבנים השונים אינם קבילים וכי היה על הנתבעים
31 להביא את הכותבים לעדות. אולם, התובע עצמו לא הכחיש פרסומים אלה ואת זהות אלה שפרסמו
32 אותם, אלא ההיפך הוא התייחס כבר בכתב התשובה לכתב ההגנה לפרסומים אלו ולא העלה צל של
33 פקפוק כי נכתבו על ידי מי שרשום כמפרסם באותם פרסומים. כל שטען היה כי חלקם של הרבנים



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

- 1 חתם על גילויי הדעת מבלי לבדוק את העובדות, לבקשת מתחרה שלו שהביא להם את גילויי הדעת
2 לחתימה, וכי חלקם אמרו מאוחר יותר כי הם מקפידים את הפרסום. עוד טען התובע בכתב התשובה
3 כי במידת הצורך יביא אותם רבנים לעדות. הא ותו לא. גם בחקירתו הנגדית התייחס הנתבע לפרסומים
4 שהנתבעים צירפו לתצהיר מטעמם.
- 5
6 127. בין היתר הגישו הנתבעים העתק הנחיית הרב שמואל הלוי וואזנר כי: "דעתנו דעת תורה שאין לסמוך
7 על בדיקת מידגם ובגד הטעון בדיקה שאין עליו תווית של מעבדה מוסמכת שהינו נקי משעטנו יש
8 למוסרו לבדיקה במעבדה מוסמת ואין ללובשו על סמך הבטחת המוכרים שאין בו שעטנו" (נספח 6
9 לתצהיר הנתבעים).
- 10
11 128. כן הגישו הנתבעים "הודעה לציבור" שפורסמה על ידי הרב שלמה מחפוד ביום 18.6.2018 כי:
12 "הטליתות והציציות שמיובאים מסין אשר אין בהם כשות מוסמכת יש בהם מכשלה גדולה ורוב רובם
13 פוליאסטר דמוי צמר, וכמו"כ כן יש לחוש לשעטנו ...". לענייננו אין זה רלוונטי שההודעה האמורה
14 יצאה ביום 18.6.2018, היינו לאחר הפרסום נשוא התובענה.
- 15
16 129. כך גם העתק גילוי דעת מתמוז תשע"ח(נספח 8 לתצהיר הנתבעים לפיו יש להיזהר ולבדוק את מקור
17 הטליתות, ומקום הייצור...)", וגילוי דעת נוסף מאותה שנה על ידי הרב דוב ליאור כי: "לאחרונה
18 משווקים בחנויות טליתות המיובאות מסין ומוצגות כטליתות צמר. בבדיקה שנערכה במעבדה התברר
19 שרק 19% מהבד עשוי מצמר. כך שזו הטעייה למקפידים לברך רק על טלית צמר... לכן יש להיזהר
20 לקנות רק ממקורות המושגחים ע"י הרבנות הראשית או ע"י גוף כשרות מוכר ורציני".
- 21
22 130. בכל הפרסומים הללו הובע חשש במיוחד מייצור בסין ללא השגחה.
23
- 24 131. התובע לא הביא עדויות לתמוך בגרסה העובדתית שהעלה על כך שהרבנים חתמו על גילויי דעת מבלי
25 שבדקו את נושא הפרסום, או כי הם הקפידו את הדברים שכתבו.
- 26
27 132. עובדתית התובע הסתיר את העובדה שהטליתות יוצרו בסין והיכן יוצרו, שעה שעליו לפרט זאת הם
28 לפי דיני הצרכנות, והן, כעולה מהפרסומים שהובאו על ידי הנתבעים, מבחינת הציפייה של רוכשי
29 הטליתות. אין בידי לקבל את טענת התובע כי 'מי ששאל, התובע אמר לו'.
30
31 133. משכך, הפרסום נשוא התביעה היה אמת, והיה בו עניין ציבורי.
- 32
33 134. למצער, הנתבעים סברו בתום לב כי הפרסום היה אמת.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

- 1
2 135. בנוסף אני סבורה כי הפרסום חוסה תחת הגנת תום הלב עפ"י סעיף 15(2) לחוק שעניינה קיום חובה
3 חוקית, מוסרית או חברתית לפרסם את הדברים.
- 4
5 136. עוד בכתב ההגנה טענו הנתבעים כי המחלקה לתשמישי קדושה ושעטנו במועצה הדתית תל אביב יפו
6 היא מחלקה ייחודית בארץ הפועלת עשרות שנים עוד מהתקופה בה כיהן הרב הראשי הרב עובדיה
7 יוסף זצ"ל בתחום הענקת אישורי כשרות למפעלים ליצור טליתות, שופרות, חוטי ציצית ומפעלי
8 מזרונים וחנויות לממכר תפילין ומזוזות העומדים תחת פיקוחה.
- 9
10 137. בכתב התשובה לכתב ההגנה לא חלק על כך התובע והוא גם לא הביא עדויות לסתור טענה זו. משכך
11 אין מקום לטענתו כי הנתבעים עסקו בעניין לא להם.
- 12
13 138. בפסק הדין בע"א 9406/96 הכומר מוניר קאקיש נ' מסיונר רוס ביארס ואח', לפני השופטים ט'
14 שטרסברג-כהן, ד' ביניש וי' אנגלרד נדון עניינו של המערער אשר שימש ככומר בעדת "קהילות השם
15 בארץ הקודש", אשר המשיבים מילאו תפקידים חשובים בעדה זו. המערער הגיש נגד המשיבים תביעה
16 לפיצויים לפי חוק איסור לשון הרע בכך שהוציאו את דיברתו בכך שייחסו לו מעשי ניאוף עם בת
17 למשפחה המשתייכת לכנסייה שבראשה עמד, ופרסמו זאת באספה של כלל חברי העדה. בית המשפט
18 קיבל את טענת המערער כי לא התקיים מעשה ניאוף אך למרות זאת דחה את התביעה בשל כך שקבע
19 כי בידי המשיבים היה בסיס מוצדק לטענותיהם וכי פעולותיהם נעשו בהגינות וביושר למען העדה
20 בלבד. נקבע כי מעמדם ותפקידם של המשיבים בקרב הקהילה הדתית, שהיו רבי ערך וחשיבות, הטילו
21 עליהם חובה דתית, מוסרית וחברתית לפעול למען קידום האינטרס של המאמינים הנמנים על הקהילה
22 ולפרסם את הדברים שפרסמו לגבי המערער, בהיות הנושא בעל חשיבות והשלכה על תפקידו ועל
23 מעמדו הדתי של המערער במסגרת הקהילה.
- 24
25 139. כך גם בענייננו, מעמדם ותפקידם של הנתבעים מטילים עליהם חובה חוקית, מוסרית או חברתית
26 להזהיר את הציבור בעניינים שהם אמונים עליהם, ובעניין שהוא בנפשו של ציבור זה.
- 27
28 140. התובע ביקש לרמוז כאילו הנתבע התנכל לו, או שהתנהל מולו מטעמים לא ענייניים, לרבות טענות
29 מרומזות יותר או פחות בדבר אינטרסים כלכליים אישיים של הנתבע המעמידים אותו בניגוד עניינים
30 ביחס לתובע. ייאמר במפורש כי מדובר בטענות שנזרקו על ידי התובע לחלל האוויר בעלמא, ללא בדל
31 של ראשית ראיה.
- 32
33 141. כשנשאל על כך התובע במסגרת חקירתו הנגדית, נתן תשובות מגומגמות.
- 34



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

- 1 142. הוכח באופן הברור ביותר כי כל שהיה על התובע לעשות כדי לקבל השגחה, הוא לשאת באגרות
2 הקבועות בדין כפי שנדרש לעשות כל אחד הנזקק לכך, ולא מעבר לכך כפי שניסה לרמוז.
- 3
4 143. כן הוכח כי לא היה לנתבע כל אינטרס אישי נוגד, או כזה המעמיד אותו בניגוד עניינים.
- 5
6 144. ראוי היה כי טענות ממין זה, לא היו מועלות אלא כאשר בידי הטוען אותן מצויות ראיות מבוססות
7 כבדות משקל ברמה גבוהה. כאמור בידי התובע לא היה ולו בדל ראיה לטענות אלו, ואני דוחה אותן
8 מכל וכל.
- 9
10 145. עוד יאמר לעניין זה כי ראוי היה שהתובע היה מסתפק בהגשת התביעה נגד המועצה הדתית בלבד,
11 מבלי להוסיף כבעל דין את הנתבע עצמו. התובע טוען בסיכומיו כי הוא היה רשאי להגיש את התביעה
12 כנגד כל מי שהוא סבור כי עוול כלפיו. אכן, התובע רשאי להגיש את התביעה כנגד כל אדם שיחפוץ,
13 אולם שאלה היא האם ראוי היה להגיש את התביעה גם נגד הנתבע, ומה המטרה שעמדה לנגד עיני
14 התובע כאשר עשה כן, שהרי המועצה הדתית נתנה לנתבע גיבוי מלא, ולא הייתה מחלוקת כי ככל
15 שהנתבעים יחויבו בדין, המועצה הדתית היא שתישא בתוצאות. הגשת התביעה נגד הנתבע באופן אישי
16 מעלה חשש שמא נעשה הדבר על מנת להרתיע את הנתבע מלבצע את תפקידו כעובד בגוף ציבורי.
- 17
18 146. לאור האמור לעיל, חוסה הפרסום שביצעו הנתבעים תחת הגנת תום הלב שבסעיף 15(2) לחוק, וזאת
19 בהתחשב בכלל הנסיבות ובין היתר גילויי הדעת של הרבנים, הפרשה שבה היה התובע מעורב בעניין
20 המצות, ובמיוחד בהתחשב בכך שהתובע הסתיר בכוונה, ובניגוד לחוק, את ארץ ומקום הייצור של
21 הטליתות, ושעה שלגבי ייצור טליתות צמר בסין, הועלה בציבור הרלוונטי חשש קונקרטי במידה
22 והייצור נעשה ללא השגחה. משכך אין מדובר בהסתרה מקרית (אשר בכל מקרה איננה חוקית), אלא
23 בהסתרה מכוונת לשמו של אותו חשש שהעלו הנתבעים.
- 24
25 147. התובע טוען כי הפרסומים נעשו מבלי להתרות בו, ולאחר שלכאורה היה קיים חשש בלב הנתבעים
26 ביחס לטליתות משך כשנתיים. אינני מקבלת טענה זו. ראשית אני מקבלת את גרסתו של הנתבע כי
27 היו שיחות בינו לבין התובע ובין היתר הוזהר התובע לבל יאלצו לבסוף הנתבעים לפרסם אזהרה ביחס
28 לטליתות. העובדה שהנתבעים לא בצעו מייד את הפרסום, אלא באו בדברים עם הנתבע, ושקלו ובחנו
29 אם לבצע את הפרסום, דווקא עומדת לזכותם בשאלת תום הלב.
- 30
31 148. דווקא התנהגותו של התובע, אשר הסתיר היכן הוא מייצר את הטליתות היא התנהגות חסרת תום לב,
32 ואף כזו שאינה עומדת בדרישות החוק. דבר זה עומד לתובע לרועץ שכן בתביעת לשון הרע יש משמעות
33 לתום הלב ולהתנהלות שני הצדדים, לפני תוך כדי ואף לאחר האירועים שוא התובענה.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

1
 2 149. ניסיונו של התובע להתייחס כעניין של מה בכך לכך שהטליתות מיוצרות בסין (וללא השגחה, שכן עם
 3 השגחה לא היה בכך כל חשש), נועד לכישלון בהתחשב, בין היתר, גם בתובענה קודמת בה היה מעורב
 4 בת.א. 44454-08-18 טליטניה בע"מ נ' אזולאי. שם הוגשה תביעה נגד התובע דכאן בשם כך שפרסם
 5 תמונה בה הוצגה טלית של חברת טליתניה על שולחן עבודה בסין, באופן שיכול היה להתפרש כי חברת
 6 טליתניה מייצרת חלק ממוצריה בסין (בעוד חברת טליטניה טוענת בפרסומיה כי היא מייצרת את
 7 מוצריה אך ורק בארץ ישראל). הצדדים באותו עניין קיבלו את הצעת בית המשפט (כב' השופט יעקב
 8 דנינו) לסיים את התביעה על דרך של פרסום התנצלות על ידי הנתבע בקבוצת הווצאפ בה עשה את
 9 הפרסום, בנוסח שנקבע על ידי בית המשפט, וכן כי התובע דכאן יתרום סכום שייקבע על פי שיקול
 10 דעתו של בית המשפט על יסוד סיכומים שיגישו הצדדים. כן יכריע בית המשפט בשאלת ההוצאות. בית
 11 המשפט קבע את הנוסח של הפרסום וחייב את התובע בתרומה בסך 15,000 ₪ וכן בהוצאות בסך
 12 7,500 ₪.

13
 14 150. עוד ניכר בנתבעות שלא ביקשו לפגוע בתובע אלא להזהיר מפניו את הציבור, מכך שבפרסום לא ציינו
 15 את שמו. אמנם, התובע טוען כי קהל הקוראים ידע את שמו וכי הוא בעל המותג, מפרסומים שעשה
 16 העיתונאי רבינוביץ בחשבון הטוויטר שלו, ואני מקבלת את טענתו כי הציבור זיהה את המותג איתו,
 17 אולם, בכל הנוגע לשאלת תום הלב של הנתבעים, עולה גם מכך שלא היו רצון או כוונה של הנתבעים
 18 לפגוע בתובע אלא רק להזהיר את הציבור, וגם עובדה זו תומכת במסקנה בדבר תום ליבם.

לסיים

21 151. לא מצאתי בטיעוניהם האחרים של הצדדים או בשיקולים אחרים, כדי לשנות את תוצאות הדיון לגופו
 22 של עניין.
 23 ראו: ע"א 578/17 יבלינוביץ נ' פרטנר תקשורת בע"מ (18.11.2018); ע"א 2112/17 גרסט נ' נטוויז'ן
 24 בע"מ (2.9.2018); רע"א 1491/16 פלונית נ' פלוני (14.4.2016); רע"א 9294/09 חן נ' בנק הפועלים
 25 ע"א 4861/05 שיכון עובדים נ' מנהל מיסוי מקרקעין (11.8.2008); ע"א 84/80 קאסם נ'
 26 קאסם, פ"ד לז' (3) 60 (15.6.1983).

152. לאור כל האמור לעיל נדחית התביעה.

30 153. התובע ישלם לנתבעים הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך של 30,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית
 31 כדין מהיום ועד למועד התשלום בפועל.

ניתן היום, כ' תמוז תשפ"א, 30 יוני 2021, בהעדר הצדדים.



בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 38207-09-15 אזולאי נ' המועצה הדתית תל אביב יפו ואח'

תיק חיצוני:

רונית פינצ'וק

רונית פינצ'וק אלט, שופטת בכירה

- 1
- 2
- 3
- 4

